

СВОБОДА

FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 UNIA (201) 451-2200

Бюро УНЧ у Вашингтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс).
Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Нема спокою у світі

Швидко після підписання у 1945 році Потсдамського договору, що закінчив Другу світову війну, західні альянти переконалися, що їх учорашній протинімецький союзник — Советський Союз — став їхнім найгіршим ворогом. Америка, яка негайно односторонньо здемобілізувалася, почала збройно. У 1949 році США, Канада і 10 європейських держав заснували Північно-Атлантичний Оборонний Пакт (НАТО) і можна не раз почути від когось із лідерів цього західного військово-політичного блоку, що існування НАТО перешкодило вибуху Третьої світової війни, яка в атомовій добі була б загибеллю людства. Але миру у світі не було і нема. На цьому місці неодноразово стверджувало існування різних так званих „локальних“ воєн, різних запальних пунктів у світі, загрозливих бочок пороку, що можуть розпнути нову велику війну. Хронічна ізраїльсько-арабська ворожнеча, експансія підтримуваного Москвою комунізму на африканському, південноазійському і середньоамериканському обширах, хронічна ворожнеча південноіранських терористів проти уряду Північної Іранії і стаціонарного там британського війська, міжнародний тероризм, протегований Лівією і Іраном, — це тільки кілька прикладів на існування заколоту у світі. Цікаво, що головні винуватці тих локальних кривавих ударів, які принесли вже десятки, а то й сотні тисяч людських жертв (Афганістан) — не беруть на увагу найважливішої міжнародної події, якою є замирення комунізму. В Європі вирає карта миру, бо глибока криза, що її переживає СРСР і весь комуністичний табір, паралізує його імперіалістичний гін. Зате цю Європою все ще вариться і все ще гинуть люди — невідомо навіщо.

В останніх днях світ стрепенувся від двох сумних несподіванок. Тереном однієї був Ливан. Невеличка країна розмірами стейту Коннектикат із трьома мільйонами населення, колись приманлива для закордонних туристів самостійна республіка від 1920 року, стала тереном жалюгідних подій відколи Франція відкликала відтіп своєї війська у 1946 році. Сирія, Ізраїль, Палестинська Визвольна Організація, ворогуючі табори християн і мусульман — всі ті суперницькі сили перетворили Ливан у хронічне бойовище. У 1983 році Америка, з уповноваженням від Організації Об'єднаних Націй, разом із Францією вислала туди експедиційне військо з'єднання з метою замирити тамешні суперників. В одному терористичному акті згинуло 240 американських воїнів і, в тому самому часі, 89 французьких. Ці обидві держави призналися до невдачі своєї миротворчої місії і відкликали свої війська. Місцеві християни створили свою армію, мусульмани мають протектора в Сирії, яка вислала туди яких 26,000 і більше воїнів. За традицією — президентом країни був християнин, прем'єром мусульманин. У минулому тижні вибрали там нового президента Рене Моавата. В три дні пізніше могутня бомба розірвала авто, яким їхав новообраний президент, при чому загинув він і чотири його прибічники та кільканадцять довколишніх осіб. Ніхто не признається до того атентату. Іран і ПВО відпекалися причетності.

Ливан — це країна далеко на близькому Сході, на східному узбережжі Середземного моря. Подібне, хоч не в такому стратегічному вигляді, сталося у столиці Сальвадору й наскочила на готель, в якому мешкали також американські військові радники, що їх Пентагон вислав туди на прохання тамешнього уряду. Американські воїни забарикадувалися і ніхто не потерпів ніякої шкоди, бо державне військо оточило широким колом отой загін партизанів. За ціну звільнення всіх мешканців готелю — командування державного війська дозволило гуртові озброєних комуністів втекти геть поза місто. Цей епізод в Сальвадорі виявив, що в той час, коли у світі гине комунізм, в Америці все ще є ліві елементи чи просто такі збаламучені комуністи, які співчують комуністичним партизанам в Центральній Америці. Під час перебування президента Буша в Чикаго кричали до нього імпрізований оборонці партизанів з Сальвадору. Президент рішуче відповів, що „так“, він помагає тамешньому демократичному уряду.

Нема спокою у світі, нема порядку, бо нема міжнародного апарату, який дбав би про мир і спокій. Організація Об'єднаних Націй виявилася нездатною. Єдина Америка є порядкуючою силою, але ліберальні „пісники“ цього не хочуть.

Уже тепер можна сказати, що кооперативи в ССРП стали дійсністю... але, і оте „але“ дуже велике. Справді вже біля трьох мільйонів осіб перейшло з державних підприємств та організацій в кооперативний сектор. Переходять з „державного сектора“ в кооперативний сектор найбільш кваліфіковані люди: вчені, інженери. Таку масову втечу можна пояснити не тільки різницею у заробітній платі, але й в багатьох проявах себе, свої здібності, щось справді зробити для родини і громади.

Різниця в заробітку очевидно також грає роль. Як-що робітник на заводі заробляє 250-300 карбованців, то в кооперативах звичайно 700-800 карбованців. Один науковий робітник в Москві скаржився: на науковий праці заробляю на сигарети і молоко дітям, їх у нього двоє, а в суботі і неділі на роботі „наліво“ 400-500 карбованців. Ця робота „наліво“ полягає на направі вхідних дверей, які як правило в нових домах погано зачиняються, або замки не працюють, або двері й вікна „спачені“, себто вогне дерево, висохши, позгиналось.

Щоб відчинити кооперативу потрібно 40,000—60,000 карбованців, але це ще далеко не все. Відкрити кооперативні майна, а вночі помешкання розібрати і товар вкрадуть. Тому кооперативи наймають „м'ястистих“ молодих людей із залізними дрючками для охорони помешкань. Це звичайно „афганці“, здемобілізовані воїни. Іх звичайно також наймають як платних вбивників. Вони спокійно вбивають людину за звичайно 700 карбованців.

Ти нині серце України! Від тебе прамеюче. Від тебе розходяться живинки крові, що привертгають життя духові цілої України. Ти даєш трансфузію крові древньому Києву. Лук'яненко, Чорновіл, Драч, Яворівський і інші намагаються наснажити народ, бо в тому підтримують маси на вулицях Львова.

У чому джерело твоєї сили, Львове? Там пам'ятають ранок, коли Білас і Данилишин віддавали своє життя. Там залишило нестерпні сліди ОУН. Але ще більше дала тобі, Львове, рідна Католицька Церква, Греко-Католицька Церква, як вона тоді звалася. Вона, ця Церква, унапрямувала твою духовність до Заходу, відвертаючи тебе зовсім від Сходу, московського Сходу, бо іншого Сходу немає. А Схід загубив Україну духовно, спаралізував її.

Тебе Львове величали П'ємонт України, нині ти доказав, що ти ним є насправді. Нині йде „ex ossidente Lux“ зі Заходу. З українського галицького Заходу променює нині світло на цілу Україну і будить її з гнітної отупіння і догматичного сну. Роль Церкви в пробудженні народів неочинена. На жаль східна Україна задовго терпіла в ярмі чужої, Російської Церкви. Коріння ж цієї ворожої нашому народові Церкви надто глибокі в Україні, щоб не треба надлюдського зусилля, щоб Україна мала силу привертнути до життя свою власну, Українську Автокефальну Церкву. Католицька Церква в Галичині в перемижному

Михайло Кучер

КООПЕРАТИВИ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

Офіційно кооперативи боються багато заробляти. „Програмила“ в ССРП справа одного кооператора, який в рік заробив біля 130 млн. карбованців. З того 3 млн. призначено директорові, а решта була забльована (себто затримана) ошадністим банком ССРП. Отож страх має основу. Появилось, правда, законодавство про кооперативи, але рівнобіжно появилось багато додаткових обмежуючих інструкцій, які зменшили сфери діяльності кооператива, право на посередні послуги, обмежені отримання своєї частини (доли) при виході з кооперативу.

Візьмімо такий недавній приклад з життя — не вигаданий — існує добре розвинена кооператива з правом зовнішньо-економічної діяльності. Обороти тої кооперативу-10 міль. карбованців, а прибуток 1 міль. карб. Основоположники — п'ятеро і кожний вкладає по 2,000 карб. І ось один з основоположників хоче вийти з кооперативу. Логічно він має отримати не тільки первісний 2,000 карб., а значно більше. Але ні, навіть свої первісні 2,000 він отримати не може.

Широко розрекламоване право зовнішньої економічної діяльності для кооперативів-практично справа нелегка і не проста. Відчинити валютний рахунок у зовнішньо-економічному банку ССРП дуже непросто. Нині в Москві готується антистрівське законодав-

ство для організацій і кооператив, які мають право зовнішньої економічної діяльності. Так біля 100 кооператив попадуть у той офіційний список, але бажаючих значно більше.

Советські економісти кажуть, що тільки для тих кооператив зовнішньоекономічна діяльність буде гарантована державою. Вникає оправдане питання — чому такі привілеї тільки декому.

Справа в тому, що влада вже опанувала, або пробує опанувати частину провідних кооператив, що засновані дійсно приватною ініціативою, але трансформовані в якийсь гібрид державного підприємства з ресурсами кооперативного зразку. Ефективність таких кооператив падає і з них починають втікати люди. Західний капітал з великим і неоправданим ентузіазмом помагає розвитку приватного капіталу в ССРП. Ентузіазм викликаний незнанням справжнього стану в ССРП.

Уряд неофіційно обмежує заробітну платню в кооперативах. Це 700 карб. в місяці. Покинути більшість кооператив того обмеження не притримуються.

Восени ц. р. на сесії Верховної Ради, яка дискутувала над бюджетом і проєктом кооперативного законодавства виявились несоромно глибокі емоції, але й неумотивована ворожість до справи кооперативу. Немало депутатів висловлювали бажання своїх грома-

дян-голосуючих не дати кооперативам законної підстави економічного розвитку і піддати їх такій же контролі, як і державні підприємства.

Один з послів висловив крайню критичну думку — в мене переконання, що в перебудову повірили тільки на Заході. Чому так? Бо там люди не знають справжнього стану в ССРП. А як тоді з українською діаспорою?

Населення ССРП все більше незадоволене. Вже кілька років провадиться перебудова, а люди не отримали поліпшення життя. До того тепер „ворогами народу“ проголосили кооператорів. Анекдота? Ні — запис з дебатів.

Справа в іншому. Кооператори — вільні люди, а це не подобається багатьом. Чому „вільні“ має жити краще як я?

На сесії несподівано була поставлена пропозиція з 1-го жовтня закрити частину кооператив. Тому теперішнє становище і будучина кооператив у ССРП невідомі. Вже діє постановою Ради Міністрів ССРП про обмеження діяльності ряду кооперативів. Існує обмеження державних банків, рішення окремих національних республік, податки все збільшуються. Люди кладуть гроші в кишені, вкладають в кооперативи, трапляється віру в розвиток кооператив. Дістають помешкання для кооперативів нелегко і коштують величезного хабаря. А навіть вже отримане помешкання влада може наказати негайно звільнити. Що тоді?

Є ще ряд інших обмежень, які зрозумілі тільки економістам і кооператорам, але які поважно зменшують запал до приватної ініціативи.

ви советської влади, але все ж під контролем советської влади, а не цієї під омофором владки Мстислава. Ця група повела виразну акцію перемінувати існуючі церкви на церкви УПА Церкви, але не цієї, відносно якої започатковано в церковній св. Петра і Павла у Львові. Ім обіцяють передати катедрі св. Юра у Львові. На існування цих двох течій вказує „Повідомлення“ Пресової служби УГСПЛки підписане Вячеславом Чорноволем, де він каже, що „стало відомо про наміри партійної верхівки і деяких священиків РПЦ створити покірну владу, бушімо Автономну, Українську Православну Церкву“.

Католики на поселеннях не знають „хто є хто“, які наміри у кого. Ім ясно, що заходні відноляти православ'я на землях, де народ тільки натерпівся за католицизм, поніс такі важкі жертви крові, і нині в перед вирішальним моментом, де доля його Церкви може вирішитися, є радше актом невольності до братів-католиків, коли не чим же прихистити. В тому сенсі висказався про те явище останніми часами теж Первоісраха УК Церкви Кардинал Лявовацький, звернення якого в цій справі проголошено нещодавно.

Тяжко Львова дав багато і в минулому, і нині дає, для відновлення і наснаги українського народу бути собою і жити своїм незалежним життям. Твій дух готов допомогти і пев-

(Закінчення на стор. 3)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Д-р мед. Роман Осінчук

Про відкриття з генетики американських нобелістів

У жовтні ц.р., як шороку, норвезький Інститут — Каролінська в Осльо наділив біохемії і медицини нагородою Нобеля за їх великого значення медично-наукові досягнення в ділянці онкології, себто в ділянці дослідів над злосливими новотворами чи пістіряками, або як їх популярно називають раками.

Пістіряк це й досьогодні — нерозв'язана проблема. Очевидно вже довгі роки лікарі-дослідники звертали увагу на різні причини розвитку рака, проте на значення генетики у розвитку пістіряка у людини дослідники почали звертати увагу доперва в останніх двох-трьох десятиях років, спостерігаючи не раз частішу появу деяких родів пістіряка в членів різних генерацій цієї самої родини. А що це є генетика, дехто може спитати? Коротко можна пояснити значення слова генетика в той спосіб. Як відомо все, що діється у світі, діється за законами матерії-природи. Тим законам Божої природи підлягають теж живі створіння, а в тому й люди. Кожне живе створіння розмножується, передає до родин своїх розрідків клітин у спадку на своїх потомків прикмети батьків. Оцей кодекс законів, що передається для потомків, міститься у дрібних-дрібнесеньких волоконцях творах званих хромосомами, які містяться у ядрі клітин.

Кожне створіння має певну характеристичну кількість хромозомів. Людина має їх 48. Оці хромозоми, немов шнури наскладі дрібнесеньких коралів, що називаються генами, а ці гени саме й передають всілякі добрі й злі прикмети здоров'я чи й хвороби.

Бо чи ж не спостерігали ми не раз у дітей подібності на лиці до котрогося родича, батька чи матері. Часто бачимо подібності в кольорі очей, голосу, звичок, ходу й інше. Притому іноді спостерігали, що твердають учні, й схильності до розвитку різних хвороб, що виступають в родині. На цю ділянку вчені звертали увагу не раз, але шойно в останніх десятиях років почали цю проблему вивчати.

І саме в цій ділянці медицини заслужили собі нагороду Нобеля два американські вчені, лікарі-мікробіологи, д-ри: Михайло Бішоп, 53, та Гарольд Вармус, 49, оба з Каліфорнійського університету в Сан Франціско. Їхні досліді досить високо оцінює інший американський нобеліст із 1975 року, професор у відомому Масачусетському Інституті Технології д-р Давид Балтимор. Оба згадані вгорі вчені отримали в додатку до Нобелівської грамоти ще й грошову премію в сумі 455,400 доларів. Свої досліді вони почали, виходячи вже з прийнятої гіпотези, що серед людських генів є також „онкоген“, себто ген, що викликає у певному часі рака. Це правдоподібно здоровий чи нормальний ген у наслідок якихсь причин переходить мутацією в стає онкоген, себто спри-

чинником розвитку рака. До такої мутації може привести й вірус, який може загніздитися у гені та довгий час не виявляти якоїсь дії. Про такі явища неактивної дії вірусу медицина вже має свої спостереження. Саме згаданим дослідникам вдалося викрити не один а біля 50 протоонкогенів, які мають фізіологічно нормальне завдання кермувати нормальним поділом клітин, але мають деяку схильність до мутації і в такому стані стають канцерогенними, себто чинниками, що вже не контролюють нормального чи фізіологічного поділу клітин та стають патологічним чинником. Таку мутаційну дію викликають в генах курення, радіація та деякі хімічні речовини. В цей спосіб оба згадані дослідники вияснили роль усіх кодженних генів у розвитку злосливих новотворів та устійлими спільний шлях, на якому можуть розвиватись рака.

Інші два американські дослідники — це хіміки: Сидней Алтман з Єйльського університету і Томас Сеч з Кольорадського університету — це нобелісти за заслуги у хемії і біохемії. Працюючи також над генетичними проблемами, вони внесли також деякі цікаві новини нормальній функції генетичних речовин таких як нуклеїнові кислоти, DNA і RNA. Досі наука твердила, що ці речовини були магазинним чи резервуаром генетичних інформацій чи інструкцій у нормальній праці окремих клітин тіла, але окремі протейові речовини звані ензимами, виконували ту всю роботу. Досліді згаданих цих двох нобелістів просто перевернули усі дотепершні твердження науки, бо їхні досліді доказали, що саме генетична речовина RNA може діяти без посередництва ензиму та бути побудником нормального поділу клітин, і їх фізіологічного процесу у таким чином забезпечити життя. Отже ця складна функція чи дія протейових ензимів просто відпадає й таким чином спрощує цілу проблему. Виявляє, що сама генетична речовина RNA є рівночасно й спадковим інформаційним та могутнім катализатором життя. Обидва вчені в грудні крім грамоти нагороди Нобеля отримують ще 477,000 доларів.

Звичайний читач є мало обзаявлений до спадковими проблемами живого світу, а зокрема людини й згадані проблеми не так легко у короткій статті пояснити. А проте вони незвичайно цікаві й важкі для життя і здоров'я людства й про вчених, які в тій ділянці працюють довгими роками варта згадати при таких нагодах як наділення нагородою Нобеля, бо праці тих вчених мають велике значення для поступу медицини й для здоров'я людини. Генетика — це ще наука у постійному розвитку й не є вона ще цілком зрозуміла для читача, але, мабуть, вона саме в недалекий майбутності принесе багато нового в медичній науці.

Закінчення буде.

Ганна Чернін

ДОКУМЕНТАЛЬНІ СПОГАДИ

Перед нами нова книжка Володимира Барагури „Як я став журналістом“. Ноголовок простий, безпретенсійний, але завузький для цієї, врешті не такої великої обсягом книжки. Дуже цікаво дізнатися, як автор став журналістом і то добрим журналістом, але ці спогади, що обіймають порівняно вузьку стріжку життя (1928-34 рр.) насичені фактами, характеристиками, описом українських установ, освітніх закладів, клубів і громадського життя. Автор трактує себе як частину загального студентського руху тих часів, без прикрашування й вивіщування. Володимир Барагура знаний на еміграції як пильний і невтомний працівник у багатьох ділянках суспільного життя: педагог, автор, журналіст, редактор і письменник. У цій останній галузі В. Барагура посилює свою працю в останні роки і частинами опубліковує дари своєї багатогаті пам'яті.

Книжку влучно прикрашає обкладинка Івана Бриквича: тут і перо (гусачек), в руці, що виглядає з манжети білої сорочки і випрасованого жакета, і качечка (журналістична?), і чортки друкарський, що показав свої рижі вже у передмові: сказано, що В. Барагура редактор „Веселки“ від 1934 року. „Веселка“ ж бо почала виходити в 1954 році. Редагування „Веселки“ це, мабуть, найважливіший обов'язок В. Барагури, бож то для наших дітей, для нашого майбутнього. Може колись буде належно оцінена ця одчайдушна, постійно загрожена матеріально й морально й таки невдачна праця!

Але не менш варті заслуги авторів статті, характерні власними, ніякому не підлеглим поглядами, його книжки й балетристичні твори. Отже, це книжка і про народження журналіста. Є люди, що, працюючи в різних фахових ділянках, додатково ще й пишуть статті. На старість багато з них стають тільки журналістами. Володимир Барагура ще з юних літ вирішив стати журналістом, поза всіма перешкодами до того прямуючи і свого досягнув. Його дбайливий батько знав, що таким фахом багато не заробиш, і спрямовував сина на ветеринарні студії. Володимир послушався батька, написав вступну працю „Чому я вибрав ветеринарію“, але мабуть не переконав академічну комісію і не потрапив до цієї школи. Зате, на віху свою, потрапив, куди хотів: на гуманітарний факультет Львівського університету.

Молодий студент поринув у вир цікавого, бурхливого академічного життя, не забуваючи науки — а в ті часи, коли професорами лінгвістики були переважно поляки, вчитися треба було дуже сильно. Автор досить влучно й докладно описує своїх професорів — Яна Янова, що першим відчув саме журналістичний хист Барагури, Вітольда Ташинського, Юліюша Кляйнара, а також славного українця Іларіона Свенціцького, що пізніше переукарався на Свящійського, (але, на жаль, у світовій бібліографії залишився Свенціцьким). Характеристика професорів, у тому числі й поляків, досить об'єктивна: вчені ставилися до українців, спеціально до здібних студентів, досить лояльно. Автор зазначає, що польські історіографи того часу правильно розглядали проблему відносин Росії й України, але у відношеннях України і Польщі займали несправдливо становище, вважаючи, наприклад, Хмельниччину „хлопським бунтом“, а не боротьбою за самостійність України.

Які різні життєві шляхи, але одна мета...

У п'ятницю, 20-го жовтня ц.р., наша громада гостила в себе депутата Верховної Ради письменника Володимира Яворівського та поета і композитора Миколу Горбаль. Вони виступили разом, але головним гостем тоді був В. Яворівський. Тим разом головним доповідачем був Микола Горбаль, якого запросили Організація Оборони Лемківщини та Товариство Українських Інженерів Америки. Відділ Нью Джерсі. М. Горбаль розповів коротко про себе, про своє життя та арешт в 1970 році і про перебування в радянських концтаборів.

18 років найкращого часу життя довелося віддати в тих таборках. Можна б, кажуть, і вийти, але М. Горбаль того не зробив. І якщо б не, "перестройка", то він був би в таборі аж до 1995 року. Горбаль — один з великих активістів Української Гельсінської Спілки, він теж один з організаторів НР УП.

"І хоч ми в Росії в багатьох речах різнімося, не погоджуємося, але в основних шуканні доброго завтра для України, ми йдемо разом, ми працюємо спільно". І ще одна маркантна справа. Горбаль українсько-лемківського походження. Значить є щось з тих українців, що їх ледь, в'язе в одну громаду, одну національну спільноту. І те, "щось" не знає ані місця народження, не звертає уваги на релігійні прив'язання, робить усіх нас одними.

На доповіді Горбаль було біля 400 осіб і всі живо слухали за тим, про що він говорив, питалися і діставали точні, переконливі висновки. Тяжко було не мати твердого переконання, що той, "лемко з-під Горлиць" пережив тяжкі дні свого життя, але не заломився, не подався і далі готується боротися за Україну, самостійно.

В. Яворівський та М. Горбаль показали нам тут на поселенні, що українці можуть єднатися, можуть спільно працювати, помітих тих чи інших різниць. Живі свідки нинішньої України, свідки, що наповнюють нашу серця вірою в українську людину. Ніщо нас не ділить, а так багато спільного в'язе.

Треба відмітити, що наші лемки ширі і щедри вітали свого земляка-українця і не можна про це згадувати без окремого зворушення.

ІАХ

Слава тобі...

(Закінчення зі стор. 2)

но допоможе визволитися із пут російського православія і російсько-монгольського Сходу нашим братам над Дніпром. Прикро тільки, що серед нашого народу є чинники, які не втрачають, що католіцизм — це велике досягнення українського народу у цілому, і сприяють поширюванню Сходу на наших культурно і духовно західних землях!

Довгі роки нашу історію нам писали чужинці-окупанти. Писали її так, як було їм вигідно і потрібно, ігноруючи правду, на що не покликалися. І на цьому, колись, а тепер зокрема терпить наша українська правда історія, писана вже нами. Терпить тому, що світ, ворожий нам, не трактує її належно, а часто її заперечує, бо набрався "правди" з історії нам не прихильної, або просто перевернутої на користь тих, що "Україну нашу розпинали".

Пригадаймо тільки минулий рік, у зв'язку з нашим 1000-літтям Християнства в Україні. Скільки було перекручувань, неправд, або в кращому випадку незнання. Не багато допомагали наші вивчення, спростування, наша дія і зовнішній вияви-маніфестації. Україна для них: Юліана Росія, Володимир і Ольга — це російські князі, Київ де князь Володимир офіційно прийняв християнство, це також російське місто!

Щоб виправити ці великі і важливі для нас справи, а зокрема науковим, культурним і політичним чинникам на верхах і на низах, друкованим словом і зоровим фільмовим способом необхідно доказувати на джерельних матеріалах правду історії нашого народу. У наших модерних часах комунікації та великого розвитку фільмових засобів все, що діється навколо нас варто записувати на фільмових плівках. Бо сьогоднішні побірки преси, наукових книг, радіо, передовою роллю відіграють фільми і телебачення. Модерний світ хоч цінить пресу і книжку, є "лінійний" і читати, натомість фільм-телебачення за короткий час, без великої напруги може оглянути. Вага українських, хай тільки короткометражних документальних фільмів є дуже велика, тому що у обставинах технічного і вільного світу ми можемо їх легко зробити. Бо там у підсвідомості України фільми українською мовою. Письменники, актори, працівники фільмових студій, які приймають тепер тепер з України стверджують, що ця так важлива у наших часах діяльність в Україні знаходиться в жалюгідному стані, а офіційна студія ім. Довженка, майже повністю зруйнована. Крім того брак там всіх технічних засобів, вони дуже радіють, одержавши навіть середнього вартості фотографічний апарат. Що ж тоді говорити про модерні фільмові апарати та потрібні до цього частини.

Беручи до уваги такий стан в Україні і її національного пробудження, мусимо в цій діяльності допомагати технічно і матеріально. Бо не підхопити всієї краси пробудження України і не зафіксувати у фільмі було б непростим гріхом перед історією.

Така ситуація є в Україні. А як виглядають ці справи в нас на поселеннях? І тут я повертаюся до загальної моєї статті-розвідки. Перебуваючи в Лос Анджелесі з доповіддю на Академії 1-го листопада, я зустрів свого доброго знайомого і зналого колись в Торонто, а перед тим в Німеччині в таборах українських скитальців, невідомого в діяльності українського фільму на еміграції продюцента Богдана Солука. Відвідавши його студію в Голлівудській дільниці, три години насолоджувався фільмами його продукції, що були зроблені вже в перших роках, "блага" українських скитальців 1948 року. Те, що було взятє тоді на фільмову стрічку ніколи вже не буде забуте, а це ж частина історії великого

БОГДАН СОЛУК — ВИДАТНИЙ ФІЛЬМОВИЙ ПРОДУЦЕНТ

"ісходу" української людини.

Щоб в тих скитальських обставинах, а описів в перших роках в Канаді, треба було бути великим ентузіастом, щоб приступити до накручування документальних короткометражних фільмів. Б. Солук був першим, що подумав над тим. "Бандура Хор" — це його перший український фільм на еміграції, знятий в Баварії в 1948 році дуже молодим Кіно-фірмою "Солук-Фільм", та був показаний у багатьох таборах українських скитальців в Німеччині, описів в Канаді і Америці. Диригентом капели був тоді маестро В. Божик, що живе тепер також в Лос Анджелесі і далі керує місцевим хором, а мистецьким керівником був Григорій Китасий. Фільм одержав признание і позитивну оцінку визначних критиків і преси. Б. Солук підходив до громадських обов'язків дуже патрістично, весь чистий дохід призначав на Фонд допомоги скитальцям.

Мабуть, цей перший і вдалий почин ще більше заохотив Б. Солука до другого, третього і багатьох інших, які коротко хоч згадати. Другим був фільм "Українські ДП в Німеччині". Оглядаючи цей фільм, тяжко було повірити, що і я колись там жив, працював і надіявся... Колись думав, що варто написати книжку з цих часів і була б вона цікавою і великою, а фільм представив в кільканадцять хвилинний цілий хід життя тих ДП і то так яскраво, доцільно і зворушливо, що глядач на короткий час забуває. Здається, що це і він десь там в тому кадрі таборових жителів. Він дивиться і пригадує, як безпритульні українці вчаться по школах, по фахових робітнях, як пишуть наукові твори, готуються до іспитів, проявляють свої різноманітні мистецькі здібності.

Дальшими фільмами були "Чар Танку" з участю мистецько-балетних сил: Рому Прийм і Оленки Гордан-Заклинської з хореографічною студією "Аполлон" проф. Заварихіної, "Визволення боротьба України 1918-1921 рр." складений за матеріалами Українського Історичного Інституту в Торонто, у якому генерал Михайло Садовський подає у формі оповідання про найважливіші події визвольної епопеї. Фільм "Львівські катакомби" під режисурою Л. Орлигорі, тематично пов'язаний з українським підпіллям. Цілість фільму залишає у глядача сильне враження і хвилювання, закінчується могутнім співом національного гімну, на тлі великого тризуба і символів української державності й волі: Володимиром Великим, королем Данилом, Шевченком, Петлюрою, Коновальцем, Чуприною і національним прапором. В Канаді фільм "Бандуристи в Європі" був поширений і зредатований ред. Гончаренком з голосом проф. Зенона Сагана.

Поруч цих великих праць Б. Солук накрутив ший ряд документальних фільмів таких як "Українські Піонери", "Львівське гоморит", "Дарфін Фестиваль", "Перший Світовий Конгрес Вільних Українців", й інші. Роз'їжджаючи із своїми фільмами по Америці й Канаді Б. Солук рівночасно фільмував по різних українських осередках діяльність та осіти наших громад. Із зібраних фільмових кадрів він створив документальний фільм "Україні в Південній Америці". Фільм цей надзвичайно цікавий і вартісний дає перегляд із життя та творчості української еміграції в 1950-60 роках на терені Америки й Канади. У фільмі показані українські центральні установи, кінгари в Нью Йорку, УНС з

Богдан Солук

видавництвом "Свобода" в Джерзі Сіті. У Філадельфії показано велику маніфестацію СУМА і Пласту, та гори Пенсильванії де поселились наші люди, піонери-вуглекопи. Показано громади в Сиракузах і Баффало, а також Торонто, де є могутній український центр, установи, церкви. В Оттаві, столиці Канади показано наших сенаторів, послів. Монреаль з його великими надбаннями та західні степові простори Канади. Едмонтон, де переселились наші хлібороби-піонери, показано їхні організаційні досягнення та великий вклад у розбудову Канади. Український Вінніпег — столицю українців, показано багато установ, організацій, видавництв, церков, Конгрес КУК де виступають президент УНР в екзилі М. Лівичкий та Митрополит Мстислав. Потім камера переноситься до Чикаго і Дітройту, де показано наші церкви, школи, установи та славу капели бандуристів під проводом Г. Китасого, а також західне побережжя Америки Лос Анджелес, Голлівуд та здобутки туземної української громади, церкви, пластовий табір, баль дебютанток, квартал полтавчан, танки, тощо. На закінчення показано Перший Конгрес Вільних Українців

в Нью Йорку. Картини з цього Конгресу надзвичайно зворушливі та могутні. Фільм цей повинні побачити всі наші громадяни та зберегти його як вартісний документ для наступних поколінь, як свідчення нашої активності на американському континенті.

Б. Солук був цілий час активним в українському громадському житті, в Лос Анджелесі проводив однугодинну телевізійну програму на стації САЙЧ - СНТВ "Український Голос". Був членом Асоціації Телевізійних Фільмів і інженерів. Власником підприємства продажі телевізійних камер і різного роду фотографічного приладдя "СОЛ-ЛКС" в Голівуді. За успішну працю у фільмовій індустрії одержав ряд нагород і призначень. В останньому часі був доповнений фільм "Україна в Північній Америці" новими кадрами з років 1985-1988 років і відзначення Тисячоліття Християнства України, які відбувались в Америці. Фільм починається дуже гарними картинками з історії наших княжих часів, часів християнства українців. Кадри зроблені зі святкувань в Сакраменто, столиці Каліфорнії, в Лос Анджелесі, Вашингтоні, Чикаго, і інших містах Америки, які були прикрашені виступами хорів, оркестрів, походів, торжественних відправ, виступів Ієрархів української католицької і православної Церков, виступи Капели Бандуристів. З фільму зроблено відео, яке показується тепер у багатьох містах Канади і Америки. Всі фільми Б. Солука надхненні патрістичним і любов'ю до України. Б. Солук увів багато цінного матеріалу до аналіз українського культурного життя. Він ще повний енергії і сил. Великий вклад Б. Солука в українську фільмову продукцію, заступовує на призначення і подяку української спільноти.

Василь Дідюк

175-ліття народин поета

Тараса Шевченка

В неділю, 15-го жовтня ц.р., Перший Відділ СУА в Нью Йорку у власній домішній ширині сходинами для членів і громадянства відзначив 175-ті роковини народин поета Тараса Шевченка. Зала була гарно прикрашена до святкування. На головній сцені видні портрет поета а у підніжжя — квіти і вазони. Серед гостей вітали гостю з України сестру членки М. Качунь.

Свято відкрила голова відділу М. Магун. У вступному слові з'ясувала шлях життя поета, безмежну любов до гнобленого народу, а словом закликав до національного відродження, "хто ми і чий ми діти". Відтак Л. Дармограй прочитала уривок із книжки Наталі Лівичків-Холодної "Шлях Велетня", розділ, Останні Дні Поета. Із нижнього інтерпретацією виконала свою точку.

Відтак слухав реферат І. Мамай "Образ жінки — матері в творчості Т. Шевченка". Поет змальовує поетів жінки — кріпачки, її невідраду, тяжку, безвихідну долю, але і остеріаге, "любитеся чорноброви та не з москалями, москалі лихі люди творять лихо з вами". Ідеальну любов висвітлює в балладах як Тополя, Причнина. Реферат прозвиний цитатами, що насвітлювали теперішнє безвихідне положення української матері, він був прийнятий з великою увагою слухачів. П. С. Гуменюк прочитала балладу Тополя. Лариса Магун-Гурин професійна співачка спокорно проспівала три пісні до слів Т. Шевченка "Плавай, плавай лебедонько" муз. К. Стецен-

ка, "Хустина" муз. М. Лисенка, "Садок вишневий коло хати" муз. М. Лисенка. Фортепіановий супровід Реней Ландсман. Милозвучний голос співачки полюбив і захопив усіх.

На закінчення Н. Мітрінга прочитала реферат: "Сила Шевченкового Слова: наші дії-реакції". Він був центральною точкою святкування. Реферат був добре переданий та оригінальний змістом. Прелегант ствердив, що ширший всебілїмаючий патрістичизм поета, який безкомпромісно боровся за права гнобленого народу. Шевченко словом малював велич минулих, історію подвигів, слави в такому багатстві брав героїчних чинів, що й ті, що не бачили України захоплені її величчю. Шевченко — національний пророк, геній, титан слова, духовний батько багатьох поколінь. Ми повинні поширювати, поглиблювати, закріплювати і продовжувати боротьбу за визволення нашої поневоленої Батьківщини. Реферат доповнив і сполучив всі попередні в одну цілість. Відспіванням "Заповіту" закінчено програму. Голова попросила до перекуски. Настрій в залі був святковий і піднесений. Нав'язувалась ширша розмова при перекусці. Варто висловити найсердечнішу подяку Ларисі Магун-Гурин, яка гонорар за сольовий пожертвувала на суспільну опіку у Відділі. Ширша подяка гостям членом 82-го Відділу СУА та виконавцям, організаторам імпрези та референтури за приготування перекуски.

Наталія Мітрінга

Відзначення В. Яніва на XVI Конгресі Українців Канади

XVI Конгрес Українців Канади 6-9-го жовтня ц.р. закінчився урочистим "обідом подяки" за успішно переведені наради, із заприсяженням новообраного проводу та врученням Шведських медальє для найбільш заслужених членів складових частин та відданих приятелів.

Канадська Фундація Українських Студій використала цю нагоду для передачі спеціальної нагороди для проф. д-ра Володимира Яніва за "вклад в українське національне життя". Довголітнього ректора Українського Вільного Університету (1968-86), що складалася з почесної грамоти та винагороди у сумі 5,000 дол. Як перший отримав це високе відзначення 1982 року голова НТШ у Європі і редактор енциклопедії проф. д-р Володимир Кубинович, а згодом проф. д-р Юрій Шевельов, президент УВАН, проф. д-р Омельян Прицак, директор УНІГУ у ЗСА і проф. д-р Манолі Лупулди-ректр КІУСУ Канаді. Призначаючи цю нагороду В. Яніву Дирекція Фундації бажала підкреслити важливу роль УВУ в науковому житті української діаспори.

Нагороду вручив президент Фундації д-р Лев Мелоский, а шанувальне слово сказав колишній президент СКВУ Петро Саварин, накресливши науковий і громадський профіль відзначеного.

Випадком склалося так, що нагорода припала в ювілейному році — 40-ліття з дня габілітації і повного заангажування В. Яніва в УВУ, в тому числі 28 літ в керівних органах УВУ — в Сенаті (крім посту ректора на становищах проректора, продекана філософічного факультету та директора Делегатури УВУ у Франції) Цей збіг обставин зокрема зворушив відзначеного, як це він виразно значив у своєму слові подяки, тим більше що відзначення отримав він у Вінніпезі, що його почесним громадянином він є від золотого ювілею УВУ.

Провід УВУ перейняв В. Янів в кризовий час політичної зміни в Німеччині, тобто зближення до СССР. Як відомо, УВУ постав 1921 року після Першої світової війни — в екзилі для розвитку вільної української науки

поза впливами панівних в Україні режимів, і на цих позиціях залишався він постійно, чому очевидно енергійно протидіяли ці режими, як це було в тридцятих роках у Празі, як це й сталося після майже сорока років у Німеччині. УВУ стояв перед загрозною ліквідації. Багато завдячував УВУ у тому часі Патріарху Йоанісові, який в часі своєї канонічної візитації в Німеччині (1969 року) енергійно висловився за утриманням УВУ; він теж допоміг створити підвалини під дальшу розбудову УВУ, фундуючи власний репрезентативний дім з відповідними приміщеннями для викладів, бібліотеки, інститутів, скріпленої адміністрації, що дало змогу зреформувати та поширити аудиторне навчання та поглиби і досліди у видавничій діяльності.

Ще ширше розгортання діяльності дозволило перемогти другу загрозну загрозу у 1973 році при проголошенні нового баварського вищошкольного закону із поставленням високих вимог державним університетам, що перестали можливістю скільки установи, яка в основному спиралася на жертвенність власної суспільності. Але ж пророблена в міжчасі праця не могла залишитися незауваженою: відомою державною професорською складу, а зокрема міжнародні зв'язки із німецькими, французькими, австрійськими, і навіть американськими університетськими, чужомовні видання, тощо. Після перевірки діяльності впродовж чотирьох наступних років університет дістав підтвердження визнання з правами надавання докторських дипломів і габілітації, що сталося окремим додатком до високошкольного закону, схваленим баварським парламентом. Як високошкольна установа УВУ рестроуваний в цінному університетському довіднику "World of Learning", до речі, як єдина українська академічна закордонна установа.

П. Саварин вказав ще на велику інтеграційну роль УВУ, що щорічно збирає професуру із цілого світу, і Мюнхен стається на два місяці місцем зустрічі, а з

(Закінчення на стор. 4)

Замість квітів на свічку могли нашої Дорогої Товаришці

св. п. Іванки Ярош-Баб'як

складаємо на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ по 25 дол.: Лідія Панків-Ляшечко, Івонна Кандиць-Ціск, Любов Савчик-Колесняк, Мирослава Мирославичко.

Родині Покоїної висловоємо глибоке співчуття.

ПОДЯКА

3 Волі Всевишнього в суботу, 21-го жовтня 1989 р. в Чеші, Масс., на 95-му році життя відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

СТЕФАНІЯ БОДНАР
з дому НЕСТОР,

вдова по бл. п. о. крп. Євгенів Боднарові.

Цією дорогою складала нашу сердечну подяку передосім Пресвященному Владиці Робертові, що своєю присутністю і молитвами на Панахиді звелечала пам'ять Покоїної. Широ дякую о. д-рові Іванові Тиллєсові, пароху церкви Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі за участь у Панахиді, похоронних відправ в церкві і на цвинтарі св. Андрія та за вдумчеське слово в церкві Покрова Пресвятої Богородиці. Подяка о. канцлеру Сакоеві і о. монс. Лєвові Тимкові за участь у Панахиді та о. Володимирові Волощуків, пароху Акрону за участь у похоронних відправах в церкві і на цвинтарі зворушливе слово про бл. п. Стефанію Боднар на трині. Подяка ред. Стефанові Кіри за глибокий діалог на Панахиді та інж. З. Мількову і маестро Елєнові Зорієві, дир. української радіопрограми за теплу згадку про відхід Покоїної в засвіті. Спасибі похоронним заведенням Тарасові Моневиць, Парк в Пітсфілді, Масс. та братам Голєвчакам в Пармі за фахову обслугу. Сердечна подяка о. Роджерів, пароху церкви св. Івана Христителя в Пітсфілді, Масс., за відвідини Покоїної вдома і відправлення Панахиди в дні 22-го жовтня в Пітсфілді.

Висловлюю щирю подяку кралянові д-рові Олександрові Кісові, який довгі літа безітересно лікував Покоїну за його ширі слова над домомовною і імені парефією Мостів Великих. Подяка Ніні Тимків за приготування смачного обіду на трині та Панам, які несли домовину.

Вкінці сердечна подяка Родині, Знайомим, Приятелям та Всім, які своєю присутністю, пожертвами, квітами та молитвами звеличили Поїкніну Стефанію Боднар в її останній туземній дорозі.

Хай Всевишній Господь винагородить Вас усіх своїми щедрим ласками.

Всі пожертви на Служби Божі і грошеві датки на українській церкві та громадські цілі в пам'ять Покоїної в сумі 1885.00 дол. ми переслали згідно з бажаннями жертвдавець.

В сороковий день смерті бл. п. СТЕФАНІЯ БОДНАР 30-го листопада 1989 р. будуть відправлені ЗАУПОКІЯНІ СЛУЖБИ БОЖІ в таких наших церквах: в Пармі, Лорді, Рімлі, Мюнхені, Торонто, Чеші, Пітсфілді. У відпівданні саутку — сін — ВОЛОДИМИР БОДНАР з Родиною

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: 630 5th Ave., Room 1803, New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

СЕРІЯ МУЗИКИ В ІНСТИТУТІ
запрошує Вас на
КОНЦЕРТ
вперше в Нью Йорку передового піаніста з України
МИКОЛИ СУКА
в неділю, 10-го грудня 1989 року, о год. 3-й по пол.
в залах Українського Інституту Америки, при 2 Схід 79 та вул.
в Нью Йорку.

Квитки в ціні \$25.00 та \$10.00 для сеньйорів можна набити особисто або телефонуючи до Інституту від понеділка до п'ятниці від 3-6 год. по пол., (212) 288-8660, або виславлюючи чек на UIA-MATI, 2 East 79th St., New York, N.Y. 10021.
Квитки для молоді і студентів дарові.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
20-ий Відділ ім. ОПЕНИ ТЕЛІГІ та
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
Осередок ім. УПА у Філадельфії
власнолюбують
ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ліття
ПЕДАГОГІЧНОЇ І КОНЦЕРТОВОЇ
ПРАЦІ
Піаністки проф. ЗОЇ МАРКОВИЧ
що відбудеться в неділю, 3-го грудня 1989 р.
о год. 3-й по полудні
у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру
700 Сідар Роуд, Філадельфія, Па.
У ПРОГРАМІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ:
Д-р Альберт КІПА, слово про Ювілітку; Ярослав КЛИМОВСЬКИЙ, спогад; Юрій НАКОНЕЧНИЙ, діяльність Ювілітки в СУМ "Соловейки" під мистецьким проводом проф. Зои Маркович; учні школи св. Йосафата. Висвітлення прозріок з педагогічної праці Ювілітки. Після програми буфет. Вступ 10.00 дол.

Головний Екзекутивний Комітет
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ОКРУЖНІ КОМІТЕТИ ВІДДІЛІВ УНС
в НЬО ДЖЕРЗІ
мають честь запросити Вас з Родиною
на
ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ
з нагоди
95-РІЧЧЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
який відбудеться
в НЕДІЛЮ, 3-го ГРУДНЯ 1989 р.
о год. 3-й по пол. в руханковій залі церкви
св. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
770 Sandford Ave.,
Newark, N.J.
Привіти, нагороди і концерт.
Даток: \$15.00

У справі замовлень прошу звертатися до членів комітету:

Ярослав Лєсків	201-996-3772
Михайло Захарко	201-725-8062
Володимир Білик	201-785-0628
Іван Хомко	201-472-0989
Андрій Кєбїда	201-782-2827

РЕЧЕННЯ ЗАМОВЛЕНЬ — 29-го ЛИСТОПАДА 1989 Р.

Листопад — це місяць Українських Воєнних Інвалідів.
Вшануйте в листопаді велику жертву своїх інвалідів Визвольних Змагань і зложіть щедрий даток на Національний Листопадовий Дар Українським Воєнним Інвалідам.
Датки проситесь пересилати на адресу:
SOCIAL SERVICE OF UWV, 1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий.“
— Лорд Томас Деннінг
2. Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками.
Професор Віллем Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана Наукова праця з легальної психології“. Вид Гарвардського Університету
3. Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде підвищений на шибениці Аїхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного.
— Патрик Бюкенан.
4. На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка і поведінку Відділу спеціальних інвестицій (OCI) в нашій країні.
— Конгресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо). „Конгресовий рекорд“ з 20-го червня 1989 р.
5. Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса.
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми отримали багато. За свою подивовідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхітливо-примамливого, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо вислати пожертви на:

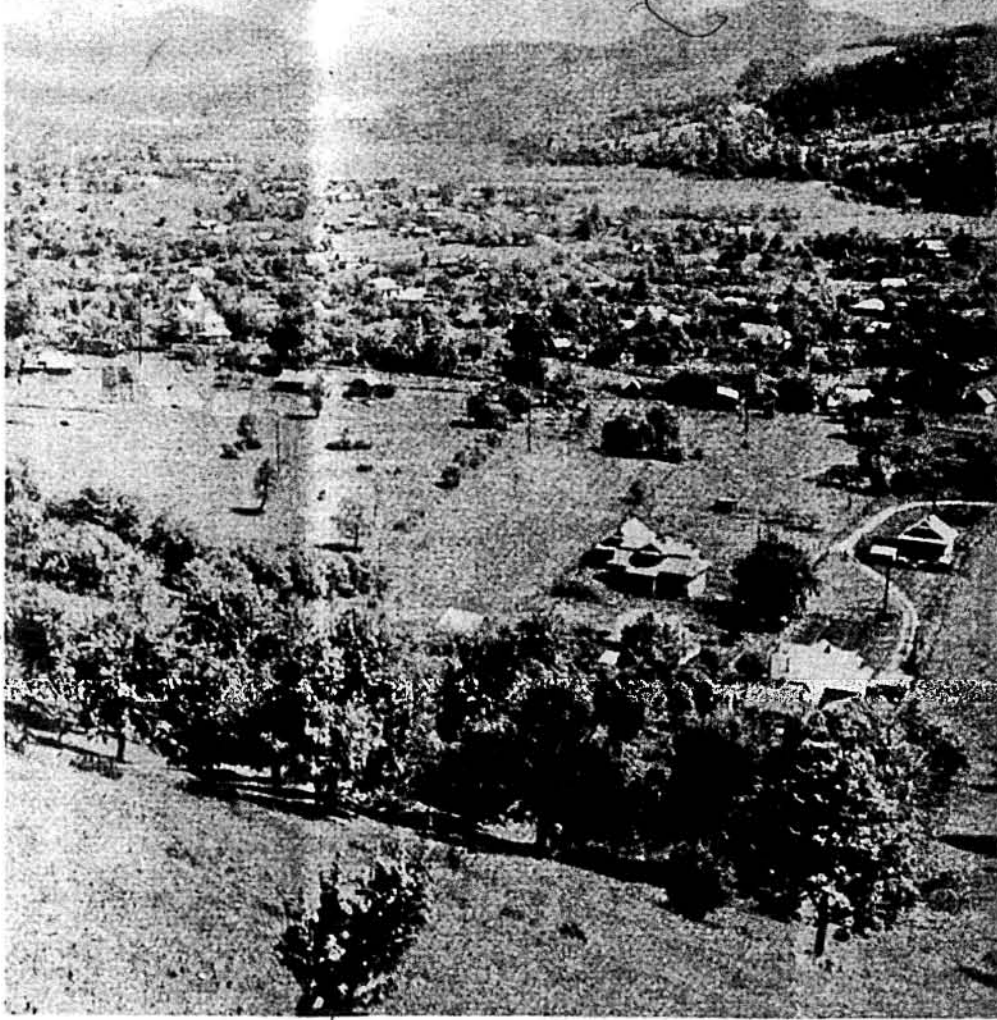
John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Чи здійсниться...

(Закінчення зі стор. 1)
них місцевостей Советського Союзу

Горбачовська гласність і перебудова, перші несподівані спроби уряду підняти „залізну завісу“, що відгороджує країну від вільного світу, зродили в керівників радгоспу ідею: побудувати у Шешорах інтернати, щоб українці з Америки, Канади, інших країн світу приїжджали у Карпати на відпочинок, знайомилися з життям-буттям своїх сдинокровних братів, а молоді, народжені в країнах поселення їхніх батьків, зміцнювали в собі почуття патріотизму. Приналежності до українського народу.

— Є в нас кар'єри, власна глина. Можна б виробляти цеглу. Досі ми привозили її з Коломиї. Це — 26 кілометрів від Шешорів, — розповідає М. Боринський. — Але після трагедії у Вірменії Коломийська цегельня фактично працює на ліквідацію наслідків землетрусу. Дуже багато людей зі Львова, Івано-Франківська хотіли б мати в наших гірських селах свої власні дачі. Радгосп має намір будувати школу-десятирічку. Одним словом, цегла потрібна всім. Щоб спорудити власну цегельню, потребуємо техніки, обладнання. В цьому одна із проблем. Бо щоб купити їх, потрібна валюта, долари. Ми маємо місцеві вироби — вишивки, ліжники, писанки, інкрустовані шкатулки, інші вироби з дерева, шкіри. Щороку збуваємо в Союзі продукції на 18-20 мільйонів карбованців. Могли б продавати за кордон. Найкраще українським крамницям. Мали б валюту — побудували б будинки відпочинку. Мали б прибуток і ми, і ті, які допомогли б нам

Село Шешори Косівського району, що розкинулося у передгір'ях Карпат, — одне з найкращих на Івано-Франківщині.

реалізувати наші плани. Ідея, звичайно, чудова, але як допомогти в цьому косячанам і М. Боринському? Можливо, цим зацікавляться українські промисловці з Америки, Канади.

Гість з Шешорів перебуває у подружжя Оксани і Дмитра Ткачуків у Філадельфії. Їх телефон (215) 722-8262. Микола Боринський буде вдячний за кожен пораду, цінну думку.

З'їзд мешканців табору

Авгсбург-Ляйпгайм

З'їзд колишніх мешканців табору Авгсбург-Ляйпгайм відбувся в дні 16 і 17-го вересня н.р. на оселі СУМА в Елленвіл, Н.Й. Голова Комітету інж. Ярослав Шмигель відкрив Другий з'їзд і присутні вшанували однохвилинною мовчанням тих, що відійшли від часу Першого З'їзду, три роки тому, а саме: д-ра Володимира Богоновича та інж. Любомира Дем'янчука.

До президії З'їзду покликані В. Лучаня, Наталку Довбню-Кларк з Австралії, О. Лисинський, О. Мороз, М. Цяпко, Я. Шмигель. Звіти з діяльності Комітету склали голова Я. Шмигель, скарбник М. Василік та секретар О. Юзєнів. Управі Комітету уділено абсолютну та приступлено до дальшої програми, а саме панелю про різні ділянки таборового життя.

Модератором був д-р Осип Мороз. Перший доповідач, колишній командант табору мгр Орест Лисинський цікаво говорив про початки табору, проблеми та труднощі у веденні його, будуючи моменти, між тим про репатріацію, про „Комісію моралі“, про прихід до табору членів УПА, про скринінги та відносини з представниками ІРО і УН РА.

Другий доповідач — визначний пластунів дітя Володимир Лучаня оповідав про те, як в таборі група пластунів з України, професори гімназії, ген. В. Петрів та проф. Іван Паливода створили літом 1945 року Пласт. Вже наступного року весною переведено пластунів присягу і поведено інтенсивну програму пластування. В травні 1946 р. влаштовано в таборі Інтернаціональне Джембсі для пластунів-скаутів в переселенцях таборах, в якому взяли участь литовці, естонці, лотиські, білоруси. А в серпні в таборі відбулося Ювілейне Свято для відзначення 35-ліття Пласту, де з'їхалось понад 1200 пластунів.

Третя доповідка — Оксана Радич розповіла про те, як зродився Архів УВАН, який розпочав з ним завідував в таборі, а опісля в Нью Йорку св. п. проф. Володимир Миківський. Музей цей розпочався одним примірником календаря та рукописом віршів Юрія Чапленика, а тепер він займає в будинку УВАН три поверхи. В цьому великій збірці манускриптів, друкованих матеріалів та багато речей з табору, між якими знаходяться навіть валізка зроблена в майстерні Бойчука в 3-му блоці, писанка Оксани Лятурицької, безліч фотографій, видань. Особливо зберігаються таборіві лєтучки, яких багато друкувалось перед виборами до таборової управи.

Д-р Осип Мороз від себе доповнив це спомини доповідців, як також деякі з присутніх розповіли про цікаві, важливі події і моменти в житті табору. В дальшому приступлено до обговорення справи видання збірника про табір. Д-р Дмитро Штогрин опрацював детальну схему, за якою треба би опрацювати матеріали до планового збірника, на жаль досі відсутні не було. Голова Комітету Я. Шмигель зreferував докладно цю схему і закликав присутніх прислати дописи на адресу секретаря.

В дальшому перевибрано дотеперішню Контрольну Комісію і Діловий Комітет, у складі: Контрольна Комісія: мгр Орест Лисинський, голова, члени: Ірина Григорович, Володимир Гриньків, Тиміш Мельник, Ярослава Пацлавська, Михайло Франківський та Зенон Ціховляс. Комітет: голова інж. Мирослав Шмигель, Михайло Юзєнів заступник, Еліта Морозинська заступник, Наталія Кларк заступник на Австралію, Степан Харко заступник на Канаду, Олександра Юзєнів писар, Микола Василік скарбник, члени: Леонід Харченко, Ольга Бобровська, Степан Галамай, Яків Гурський, Мiron Гриневич, Северин Злочовський, Володимир Квас, Степан Кікта, Володимир Лісович, Володимир Лучаня, Оксана Миківська-Радич, Осип Мороз, Дмитро Штогрин. Рішено покласти Редаційну Комісію: голова — проф. Дмитро Штогрин, члени: д-р Степан Галамай, Степан Кікта, д-р Осип Мартинюк, Оксана Радич, Юрій Чапленик.

Вечором відбулась святкова вечора з забавою, а в неділю вранці, після зібрання спільної світлиці, закінчено З'їзд з постановою відбутися 3-й З'їзд восени 1990 р.

Під час З'їзду Оксаною Радич була влаштована виставка, яка включала матеріали з життя табору В. Блавацького, УВАН, архітектурні проєкти д-ра Осипа Мартинюка, матеріали з життя Пласту в таборі, приготувані В. Лучанем, виставка картин мисткині Ірини Твердохліб, кераміка Оксани Радич та тільки що видана книга про життя і творчість мистця Юхима Михайлова, родина якого перебувала в таборі Авгсбург.

О. Ю.

Відбулася мистецька вистава

Ільони Сочинської

У червні цього року, під час зустрічі Українського Музею, члени управи 43-го Відділу Союзу Українок Америки звернулися до мисткині Ільони Сочинської — Шпиркевич з пропозицією влаштувати у Філадельфії виставку її картин. Ільона, членка 113 відділу СУА в Нью Йорку, з ентузіазмом відповіла на запрошення 43-го Відділу ім. Олени Пчілки і обіцяла подарувати Відділові одну картину. Це зразу захопило членку Управи до підготовки зустрічі.

Щоб імпреза була успішною, потрібно послідовно і тривало підготувати. І саме таку перевелу імпрезувала референтка 43-го Відділу Людмила Чайківська. Разом з нею багато працювали: Марія Куземська, касир, підготували виставку картини, пресою Ірина Райнер написала до преси два дописи, а Марія Данилів, господарська, подбала про буфет.

Відкриття виставки відбулося в п'ятницю, 6-го жовтня, в год. 7:30 вечора в УОКЦентрі. Виставкову залу заповнила велика кількість публіки. Голова 43-го

Відділу СУА, Анна Максимович, привітала мисткиню і присутніх гостей. Виставку відкрив проф. Петро Мегік. Заступниця голови, Анастасія Жилава вручила Ільоні Сочинській китицю квітів. Про мисткиню і її творчість сказала коротко її приятелька, Уляна Мазуркевич. Переведено виставку. Картинам виграє Тарас Яценевич.

Виставка тривала в суботу і неділю. Відвідувачі подивлялися незвичні картини, їхню техніку виконання і гри кольорів. Продано декілька картин. Відомо, що Ільона прийшла з серйозного листа подяки.

Хотілось сказати дещо більше про виставку Ільони Сочинської, але ми, члени 43-го Відділу, тільки мистецькі, коли ми звернулися до одного з присутніх з проханням написати про цю виставку, дістали ширшу відмову: „Картини Ільони такі мистецькі, що я зробив би її кривду, оцінюючи власними словами — тут треба знаток мистецтва“.

Н. А.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ
— НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Відзначення...

(Закінчення зі стор. 3)

тим народ, наукових конференцій, дискусійних симпозиумів, кілька десятків колег з цілого світу. Через курси і семестри УВУ впродовж останніх 20 років перейшло біля 3,000 українських студентів не тільки із 12 європейських країн (в тому числі й Югославії, Польщі, Чехо-Словаччини), але й з Австралії, Аргентини, Бразилії, З'єднаних Штатів і Канади. Це з УВУ і європейського НТШ вийшла ініціатива скликання Соборного конгресу українських академічних установ у Тисячоліття Хрищення, в якому взяло участь 28 запрошених установ.

В. Янів в своїй подяці вказав, що УВУ за півтора

Сергій Радчук

ДО МОСКВИ НА ОФІЦІЙНІ відвідини приїхав прем'єр Польщі Тадеуш Мазовецький, щоб, як подає агентство Асошіейтед Пресс, „добитися рівноправних відносин Советського Союзу з Польщею“. Мазовецький перший за 40 літ некомуністичний провідник Польщі, як й інші члени його кабінету, заявив, що спілкування з СССР для них є дуже важливим. Він також підкреслює і те, що Польща й надалі виконуватиме взяті на себе зобов'язання, як член Варшавського Пакту. Прибув Т. Мазовецький до Москви з багатьма експертами економічних справ, що вказує, в якому напрямі будуть іти розмови прем'єра Польщі з М. Горбачовим. Т. Мазовецький перебуватиме в СССР п'ять днів у цей його другий поїзд, як прем'єр Польщі поза кордонами своєї країни, бо перша його поїздка була до Ватикану на зустріч з Папою Іваном Павлом II.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ у Вашингтоні визнали, що найбільше загрози наркобизнесу чотири міста в США: Нью Йорк, Лос Анджелес, Маямі і гранична постола в Мехіко. Ці міста мають діяти тепер найбільше грошової допомоги для поборювання торгівлі наркотиками.

DEPARTMENT OF THE TREASURY

U.S. SAVINGS BONDS DIVISION

THE TREASURY DEPARTMENT HAS ANNOUNCED A SERIES OF EXTENDED MATURITY FOR OUTSTANDING AND NEW ISSUES OF U.S. SAVINGS BONDS. THE NEW REGULATIONS ESTABLISH A SCHEDULE OF STANDARD MATURITY PERIODS FOR ALL EXISTING BONDS.

UNDER THE NEW MATURITY SCHEDULE, OUTSTANDING BONDS WILL BEAR INTEREST FOR THE FOLLOWING NUMBER OF YEARS:

SERIES	ISSUE DATE	FINAL MATURITY
E	May 1941-Nov. 1965	40 YEARS
E	Dec. 1965-Jun 1980	30 YEARS
FREEDOM SHARES	May 1967-Oct. 1970	30 YEARS
EE	1980-	30 YEARS
H	Jan. 1958-Dec. 1979	30 YEARS
HH	Jan. 1980-	20 YEARS

U.S. SAVINGS BONDS
1-800-US-BONDS

Іван Кедрин

У МЕЖАХ ЗАЦІКАВЛЕННЯ

ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКА, ПРЕСА, СИМПОЗІЙ, РЕЦЕНЗІЇ
Стор. 542, ціна \$20.00 з пересилкою.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців штату Нью Джерсі об'єднує 6% ставового податку.

Маємо ще на складі деякий запас книжки

Марії Лівичко

„НА ГРАНІ ДВОХ ЕПОХ“

Накладом Наталії Лівичко-Холодної, Видання Комітету.
Нью Йорк, 1972, сторін 355. Ціна 10.00 дол.
Svoboda Book Store
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents add 6% sales tax.

New book in stock!

Cymbalist, Bohdan Y.

GROWING UP IN TWO CULTURES

Published by Ukrainian National Association, printed by Svoboda Press, Jersey City, 1987, pp. 95. Price \$5.00.

As author states, the "four essays presented here are designed for... everyone, concerned with the upbringing of the younger Ukrainian generations, born and educated in the U.S.A."

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents please add 6% sales tax.

Приймається оголошення СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „Свободі“

Адміністрація „Свободи“ запрошує ВШановних Читачів, Установ, Організацій, Товариств, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святкові привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдавніші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ“ та відповідний зміст збільшеного святкового числа, надають таким побажанням окремої вартості і значення.

ЦІНИ ОГООЛШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту	\$ 7.00	4 цалі через 2 шпальти	\$40.00
1 цаль через 2 шпальти	\$10.00	5 цалів через 2 шпальти ...	\$50.00
2 цалі через 2 шпальти	\$20.00	6 цалів через 2 шпальти ...	\$60.00
3 цалі через 2 шпальти	\$30.00	та в інших розмірах.	

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —

за новим стилем до 12-го грудня 1989 р.
за старим стилем до 19-го грудня 1989 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скоріше надішлють свої замовлення.

Зголошення святкових побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, заперечно від величини оголошень, надсилати до:

“SVOBODA”

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в БРОНКС, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ ЛУІС НАЙГРО — директор Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Управа Українського Національного Комітету-Пам'ятника та мавзолею полагодує всі справи пов'язані з похороном і похованням в ЗСА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746

Tel.: (301) 568-0630

MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754